

**EKL:n Vappujulistus: Suomi tarvitsee ”Ikäihmisten lain” – osallisuus ei saa päättyä eläkeikään**

*Suomen nuorisolaki velvoittaa kunnat ja valtion edistämään nuorten kasvua, itsenäistymistä ja aktiivista kansalaisuutta. Samalla se takaa resurssit etsivään työhön ja nuorten kuulemiseen. On kestäväntöntä, että vastaavaa, kokonaisvaltaista hyvinvointia ja osallisuutta painottavaa lakia ei ole ikäihmisille.*

Nykyinen vanhuspalvelulaki keskittyy hoidon tekniseen toteutukseen ja hoivapaikkojen riittävyyteen. Ihminen ja hänen oikeutensa merkitykselliseen elämään jäävät sivuun.

**Vaadimme, että ikäihmisten turvaksi säädetään laki, joka sisältää seuraavat nuorisolakia vastaavat elementit:**

- Lakisääteinen osallisuus ja kuuleminen:** Nuorisolain tavoin ikäihmisillä on oltava aito, lakiin perustuva oikeus tulla kuulluksi kaikessa heitä koskevassa päätöksenteossa – ei vain neuvoa-antavien vanhusneuvostojen kautta, vaan suorana vaikutusvaltana elinympäristönsä.
- ”Etsivä vanhustyö” veloitteeksi:** Nuorisolain etsivä työ pelastaa nuoria syrjäytymiseltä. Tarvitsemme vastaavan järjestelmän, joka tavoittaa yksinäiset ja palveluiden ulkopuolelle jääneet ikäihmiset ennen kuin heidän toimintakykynsä romahtaa.
- Yhdenvertainen oikeus harrastamiseen ja yhteisöön:** Nuorisolaki korostaa nuorisotiloja ja harrastusmahdollisuuksia. Myös ikäihmisten on voitava luottaa siihen, että valtio ja kunnat investoivat heidän sosiaaliseen elämänsä, ei pelkästään lääkkeisiin ja sänkyihin.

Kunnissa ja kaupungeissa toimivien eläkkeensaajajhdistysten tekemälle vapaaehtoistoiminnalle on annettava sille kuuluva arvo. Tätä voimavaraa ei tule hukata ja olisi suuri virhe jättää se hyödyntämättä. Elintärkeän kansalaistoiminnan toimintaedellytyksiä on tuettava taloudellisesti sekä tarjoamalla toiminnassa tarvittavat esteettömät tilat joustavasti ja maksutta.

- Ennaltaehkäisy keskiöön:** Siinä missä nuorisolaki tähtää syrjäytymisen estämiseen ennalta, nykyinen vanhuspolitiikka on reaktiivista ja tulipalojen sammuttelua. Lain tulisi velvoittaa ennaltaehkäisevään ja aktiivisen elämän tukemiseen. Se tuo säästöjä raskaasta laitoshoidosta ja muualta.
- Vaikuttavuuden ja toimenpiteiden systemaattinen arviointi:** Nuorisolaki velvoittaa arvioimaan nuorille suunnattujen toimenpiteiden laatua ja vaikuttavuutta jatkuvasti. Vaadimme, että ikäihmisten lakiin kirjataan velvoite arvioida palveluita ja toimintaa muutenkin kuin teknisinä suoritteina. Arvioinnin keskiössä on oltava ikäihmisen kokemus oman elämänlaadun paranemisesta ja toimintakyvyn säilymisestä. Valvonnan on siirryttävä pelkästä hoivatyön kirjaamisesta kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja osallisuuden toteutumisen arviointiin.

**Ikäntyminen ei ole lääketieteellinen ongelma, jota hoidetaan vain sote-palveluilla. Se on elämänvaihe, joka vaatii samanlaista yhteiskunnallista arvostusta ja lakisääteistä suojaa kuin nuoruus. On aika siirtyä pelkästä hoivapuheesta oikeuspuheeseen.**

Lisätietoa:

Valtuuston puheenjohtaja Reijo Löytynoja, 050 5736183

Hallituksen puheenjohtaja Ilkka Kantola, 050 5122173